

UDENRIGSMINISTERIET

**EUROPAUDVALGET
(2. samling)**

Alm. del - bilag 1044 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

16. august 2002

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges arbejdsdokument fra formandskabet vedr. innovation i den europæiske jordbrugs- og fødevarer- sektor (dokument SN 2919/02).

Dokumentet skal drøftes på det uformelle møde mellem Den Europæiske Unions landbrugsministre den 8.-10. september 2002 i Nyborg.

P. H. Orskov

UFORMELT MØDE MELLEM DEN EUROPÆISKE
UNIONS LANDBRUGSMINISTRE

(DEN 8-10. SEPTEMBER 2002 I NYBORG)

ARBEJDSDOKUMENT FRA FORMANDSKABET

INNOVATION I DEN
EUROPÆISKE JORDBRUGS- OG FØDEVARESEKTOR

INNOVATION I DEN EUROPÆISKE JORDBRUGS- OG FØDEVARESEKTOR

Indledning

1. Innovation er af stigende betydning for den europæiske jordbrugs- og fødevaresektors konkurrenceevne.
2. En videreudvikling af EU's landbrugs- og fødevarepolitik på dette område bør være baseret på øget samspil mellem erhvervspolitikken, forskningspolitikken og forbrugerpolitikken.
3. Der er derfor behov for en udvikling af fællesskabspolitikkerne, som fra jord til bord kan styrke jordbrugs- og fødevaresektorens bidrag til vækst og udvikling af den europæiske videnøkonomi.

De internationale rammer

4. Den europæiske Union står over for en historisk udvidelse med de øst- og centraleuropæiske lande. Udvidelsen vil skabe nye, dynamiske rammer for udviklingen af den fælles landbrugspolitik. Samtidig hermed fortsætter forhandlingerne om en yderligere liberalisering af handlen med fødevarer i WTO-regi.
5. Fremtiden for europæisk landbrug vil være præget af et øget konkurrencepres såvel inden som uden for EU's grænser. Den fremtidige produktion skal således fortsat være effektiv, så velstand og velfærd i landdistrikterne kan fastholdes og udvikles. Og dette skal ske med respekt for mennesker, dyr og miljø.
EU bør således ikke satse på øget produktion af ringe eller kun lidt forarbejdede bulkvarer, der alene kan afsættes til lav pris. EU bør i dette perspektiv satse på øget værditilvækst for vore landbrugsvarer ved at øge forædlingsværdien – som fødevarer og som ingredienser. En styrkelse af innovation og konkurrenceevne vil være af stor betydning for den politik, som skal sikre den europæiske jordbrugs- og fødevareproduktion en stærk position i et åbent globaliseret marked.

Prioriteringen af en mere innovations- og konkurrenceorienteret landbrugspolitik forudsætter et koordineret engagement fra erhvervene, medlemslandene og fra fællesskabets institutioner.

EU's rammer

6. Kommissionen har i juli fremlagt sin midtvejsevaluering, som landbrugsministerrådet har påbegyndt sin drøftelse af. Midtvejsevalueringen repræsenterer det seneste skridt i retning af den nyprioritering af CAP'en, som blev iværksat med Macsharry-Reformen og ikke mindst med Agenda 2000.

Den nye prioritering af landdistriktspolitikken indebærer en opprioritering af borgernes/samfundets stigende og berettigede krav til markedsorientering, fødevarerikthed, kvalitet, miljø, produktdifferentiering og landdistriktsudvikling. En styrkelse af innovationsindsatsen har en helt naturlig rolle i dette perspektiv.

Den hidtidige indsats på fællesskabsområdet

7. Det Europæiske Råd fastlagde i Lissabon i marts 2000 og i Santa Maria del Feira i juni 2000, at der hurtigt skal etableres et europæisk rum for forskning og innovation. Formålet er at styrke beskæftigelsen og den økonomiske vækst inden for rammerne af en bæredygtig udvikling, således at EU i løbet af de kommende ti år kan udvikle sig til verdens mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi.
8. Det Europæiske Råd i Barcelona i marts 2002 udpegede forskning, udvikling og innovation som prioriteret indsatsområde. Nye frontteknologier skal medvirke til at styrke den generelle indsats inden for forskning, udvikling og innovation.

I den forbindelse konkluderede Det Europæiske Råd, at

- man var enig i, at forsknings-, udviklings- og innovationsindsatsen bør øges og nærme sig 3% af BNP senest i 2010, hvoraf 2/3 af de nye investeringer bør komme fra den private sektor,
- og man noterede sig, at Kommissionen vil foreslå foranstaltninger til forbedret integration af innovation i virksomhederne og sikring af rettigheder (patentering).

9. Innovation er væsentlig for erhvervenes konkurrenceevne og et væsentligt element i erhvervspolitikken, herunder også den fælles landbrugspolitik. Forskningsindsatsen er en betydelig bidragsyder til innovation, hvilket også er indeholdt i hovedmålene for EU's forskningspolitik - Mod et europæisk forskningsrum.

Der er især behov for en prioriteret og fokuseret innovationsindsats inden for:

- Fødevarer sikkerhed
- Sporbarhed og dokumentation
- Spisekvalitet
- Nye produkter og produktionsprocesser
- Arbejds miljø og
- Dyrevelfærd

10. Der skal etableres et gunstigt klima for virksomhedernes innovation, hvad angår overførsel af teknologi og viden. Som led heri må forskningsindsatsen i EU udøves på forskningsinstitutioner og universiteter, m.v., der kan styrke samspillet med erhvervslivet.

11. Som eksempler på samspilsområder, der skal styrkes, kan nævnes:

- Samspillet mellem universiteter, forskningsinstitutioner og virksomheder
- Teknologioverførsel og anvendelse i virksomhederne og i primærproduktionen
- Teknologiaftaler mellem europæiske virksomheder
- Nye former for partnerskab mellem den offentlige og private sektor
- Bedre sammenhæng i forskningspolitikken og nye samarbejdsrelationer som f.eks. ekspertnetværk
- Bedre sammenhæng mellem regionale og nationale politikker og
- Virksomhedernes adgang til viden og know-how.

Styrket innovationsindsats i den europæiske jordbrugs- og fødevareresektor

12. Kommissionen har med initiativet "Innovation i en videnbaseret økonomi" udstukket rammer for en række indsatser og fremlagt henstillinger til medlemslandene. Disse initiativer er af generel karakter og forholder sig ikke umiddelbart til forskelle mellem de enkelte erhvervssektorer. Der er således behov for at drøfte disse generelle forhold om innovation med udgangspunkt i fødevareresektorens betingelser og de tendenser, der gælder for politikområdet.
13. Den europæiske fødevareresektor har stor samfundsmæssig betydning over for forbrugerne samt tillige afgørende erhvervsøkonomisk betydning. Hertil kommer jordbrugerens rolle som landskabs- og naturforvalter, betydningen for landdistrikternes udvikling samt bidraget til energi/non-food produktionen.
14. Udfordringerne for europæisk jordbrugs- og fødevareresektor i relation til innovation vil i høj grad være at sikre et konkurrencedygtigt, multifunktionelt og bæredygtigt landbrug både økonomisk og miljømæssigt samt forbedre fødevareresektorens sikkerhed og befolkningens sundhed og ernæring.
15. På forskningsområdet vil det nye 6. rammeprogram for forskning, teknologiudvikling og demonstration 2002-2006 give højere prioritet til tværgående temaer som f.eks. fødevareresektorens sikkerhed. Der lægges tillige vægt på netværksdannelse og dannelsen af et Europæisk forskningsrum.
16. Det nye 6. rammeprogram fører til, at der bør ske en opprioritering af innovation inden for den fælles landbrugspolitik.

Hvordan kan innovation styrkes i den europæiske fødevareresektor?

17. Udformningen af et innovationsinitiativ på den fælles landbrugspolitikens område kan ske på en række forskellige måder. Efterfølgende anføres eksempler og overvejelser, som kunne være aktuelle i denne sammenhæng.

18. For at sikre horisontal forankring og transparens kunne medlemslandene udarbejde rammeprogrammer for en kommende innovationsindsats inden for den fælles landbrugspolitik område, således som det kendes inden for f.eks. laddistriktsordningen. Indsatsen skal tage højde for behovet for grænseoverskridende regionale samarbejdskonstruktioner.
19. I innovationsprogrammerne kan der med fordel opstilles milepæle, således at virkningerne af indsatsen kan måles og evalueres.
20. Indsatsen vil eventuelt kunne tilrettelægges som en tilskudsordning rettet mod projekter, der medvirker til gennemførelsen og integrationen af en række prioriterede politikområder i forhold til den fælles landbrugspolitik. En sådan model ville forudsætte, at grænsefladerne bl.a. til de eksisterende markedsordninger og til laddistriktsordningen bliver vurderet.
21. Innovationsindsatsen kan udformes således, at det klart fremgår, hvilke elementer der skal støttes. Det vil være nødvendigt at fastlægge medlemslandenes, erhvervenes og fællesskabets finansieringsandele nærmere. Sammenhængen med laddistriktsordningen skal sikres, ligesom små og mellemstore virksomheder, uddannelse og forskning på tværs af grænserne bør prioriteres. Nøgleordet er additionalitet i forhold til de eksisterende ordninger inden for både den fælles landbrugspolitik og Strukturfondspolitikken. Der er behov for en prioriteret indsats ud over de rammer, der gælder for de eksisterende politikker.
22. Det er vigtigt, at en fremtidig innovationsindsats på fællesskabsniveau er målrettet og sætter kvalitative krav. Det gælder f.eks. i relation til behovet for forskning og innovation i små og mellemstore virksomheder, samarbejdet mellem den offentlige forskning, uddannelse og private virksomheder. Hertil kommer innovative og miljømæssige krav til produktion og produkter.
23. Innovationsindsatsen skal ses som et nyt initiativ i forhold til den fælles landbrugspolitik. Indsatsen skal løbende tilpasses i forhold til den internationale udvikling. Med realiseringen af et fælles europæisk innovationsinitiativ for landbrugspolitikken vil der kunne udløses en synergieffekt til gavn for et tværsektorielt europæisk samarbejde om innovation, forskning og udvikling.

Spørgsmål

1. Vil en ny innovationsindsats inden for rammerne af de europæiske landbrugspolitik være relevant for styrkelse af konkurrenceevnen i den europæiske jordbrugs- og fødevarerektor?

Hvorledes vil en ny indsats vedrørende innovation kunne udformes mest hensigtsmæssigt?

Gennemførelsen af programmerne vedrørende innovationsindsatsen forudsætter fælles finansiering fra EU, medlemslandene og erhvervene. Hvilke muligheder ser medlemslandene for at overføre budgetrammer fra søjle I såvel til länddistriktspolitikken – som allerede forudsat – som til en innovationsindsats på den fælles landbrugspolitikks område?